

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κείμενο

Διάλεκτοι και Εκπαίδευση

Η εκπαίδευση σήμερα αντιμετωπίζει τις διάφορες γεωγραφικές και κοινωνικές ποικιλίες μιας γλώσσας σε άμεση σχέση και εξάρτηση με την πρότυπη γλωσσική μορφή, που θεωρείται σωστό να χρησιμοποιούν οι ομιλητές της, τουλάχιστον στις δημόσιες και επίσημες περιστάσεις. Όσο μεγαλύτερο κύρος και διάδοση έχει η πρότυπη αυτή γλώσσα, τόσο **περισσότερο** περιορίζει τη χρήση των άλλων γλωσσικών ποικιλιών.

Όπως, όμως, έχει επισημάνει ο Μ. Τριανταφυλλίδης «οι διάλεκτοι ενός λαού είναι κι αυτές μια από τις πολυτιμότερες πηγές για τον πλουτισμό της γραφόμενης γλώσσας του και θα ήταν λάθος και ασυχώρητη στενοκεφαλιά, αν ήθελε κανείς να αποκλείσει από την κοινή γλώσσα καθεμιά **όμορφη** λέξη, έναν τύπο που εκφράζει κάτι ξεχωριστό, έναν ιδιοματισμό, μόνο και μόνο γιατί έτυχε να είναι διαλεκτικός. Όλες οι ξένες γλώσσες έχουν πλουτιστεί από τα ιδιώματα και πολλές φορές μάλιστα μεγάλοι λογοτέχνες **συνειδητά** εργάστηκαν γι' αυτόν τον σκοπό».

Η πρότυπη γλώσσα που περιέχει και διαλεκτικά στοιχεία έχει το πλεονέκτημα να εκφράζει με απόλυτη ακρίβεια οποιαδήποτε σκέψη σε οποιοδήποτε τόπο, χρόνο και γλωσσικό περιβάλλον. Αν και δεν είναι δυνατή η συστηματική και γενικευμένη διδασκαλία των νεοελληνικών γλωσσικών διαλέκτων, όπως η ποντιακή ή η διδασκαλία των «ειδικών γλωσσών», όπως είναι λόγου χάριν η γλώσσα του ποδοσφαίρου, παρ' όλα αυτά, επειδή η γλώσσα είναι ένας ζωντανός οργανισμός, δεν θα έπρεπε να αποκλειστούν από τη γλωσσική διδασκαλία ορισμένες ιδιοματικές ή διαλεκτικές φράσεις των οποίων η χρήση έχει γενικευθεί. Επίσης, καλό θα ήταν να γίνεται αναφορά στις διάφορες διαλέκτους της **επίσημης** γλώσσας, έτσι ώστε οι μαθητές να την κατανοούν καλύτερα και να είναι έτοιμοι να σταθούν σε οποιοδήποτε περιβάλλον βρεθούν και να επικοινωνήσουν αποτελεσματικά.

Οι διαπιστώσεις αυτές φανερώνουν τη σημασία των ποικίλων διαλέκτων για τη γλωσσική εκπαίδευση. Με τη **γνώση** των διαλεκτικών στοιχείων θα απαλλαγούμε από κάποια στερεότυπα σε σχέση με αυτές, όπως για παράδειγμα: «αυτοί μιλούν χωριάτικα».

Είναι, επίσης, χρήσιμο οι εκπαιδευτικοί να μη σταματούν στη μνεία¹ κάποιων διαλεκτικών λέξεων, αλλά να εμβαθύνουν κάπως σε αυτές, ώστε τα παιδιά πραγματικά να κατανοούν την αξία τους και τη συμβολή τους στη δόμηση της επίσημης γλώσσας.

Τ. Μακρογιάννη, Αθ. Μιχάλης, Β. Καζούλη, από το διαδίκτυο. (2009) Διάλεκτοι και Εκπαίδευση. *Πρακτικά 5^ο Πανελλήνιου Συνέδριου Εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ* (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A1. (Μονάδες 15)

A1. Ποιο είναι, σύμφωνα με το κείμενο, το πλεονέκτημα της ελληνικής γλώσσας; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας. (60-80 λέξεις)

(μονάδες 15)

A2. (Μονάδες 10)

A2. Να δώσετε έναν πλαγιότιτλο στη δεύτερη παράγραφο (Όπως, τον σκοπό) και έναν στην τρίτη παράγραφο (Η πρότυπη αποτελεσματικά) του κειμένου.

(μονάδες 10)

B1. (Μονάδες 10)

B1. Να δημιουργήσετε μία πρόταση χρησιμοποιώντας καθένα από τα αντώνυμα των παρακάτω λέξεων του κειμένου με την έντονη γραφή: **περισσότερο, όμορφη, συνειδητά, επίσημης, γνώση.**

(μονάδες 10)

B2. (Μονάδες 15)

B2. Να επισημάνετε ποιες από τις παρακάτω φράσεις/προτάσεις του κειμένου χρησιμοποιούνται με κυριολεκτική/δηλωτική και ποιες με μεταφορική/συνυποδηλωτική σημασία:

¹ μνεία: αναφορά

1. «διδασκαλία των νεοελληνικών γλωσσικών διαλέκτων»
 2. «η γλώσσα είναι ένας ζωντανός οργανισμός»
 3. «μια από τις πολυτιμότερες πηγές για τον πλουτισμό της [γραφόμενης] γλώσσας»
- (μονάδες 15)**